

УДК 342.9.05:340.123

DOI <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2025.03.3.69>

НАУКА АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРАВА ТА ЇЇ ВИКЛАДАННЯ У ЛЬВІВСЬКОМУ УНІВЕРСИТЕТІ ЗА ДОБИ АВСТРО-УГОРЩИНИ

Гавриленко О.А.,

*доктор юридичних наук, професор,
професор кафедри міжнародного і європейського права,
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна
ORCID: 0000-0001-5554-4919
e-mail: o.gavrylenko@karazin.ua*

Гавриленко О.А. Наука адміністративного права та її викладання у Львівському університеті за доби Австро-Угорщини.

У статті детально досліджується процес формування та подальшого розвитку науки адміністративного права у Львівському університеті в період існування Австро-Угорської монархії. Особлива увага приділяється аналізу специфіки адміністративно-правової науки в контексті складного історико-правового середовища Австро-Угорщини, що поєднувало в собі мультикультурність, правову традицію та імперське управління. Відзначається, що Львівський університет виступав не лише як центр вищої освіти, а й як потужний осередок наукової думки, який відіграв визначальну роль у розвитку юридичної науки та формуванні правничих кадрів Центрально-Східної Європи.

Автор здійснює комплексний аналіз витоків адміністративного права як самостійної навчальної дисципліни, розкриває особливості основних навчальних курсів, навчальних планів і підручників, які використовувалися в університеті. Це дає змогу простежити, як формувалась цілісна та системна структура викладання адміністративного права, що відповідала потребам часу та вимогам Австро-Угорської імперії.

Особливу увагу у статті присвячено провідним науковцям Львівського університету – Й. Коппелю, Т. Пілятові, Л. фон Білінському, Ю. Бузеку, О. Бальцеру та іншим видатним професорам, які зробили вагомий внесок у розвиток цієї галузі права. Проаналізовано їхні наукові праці, методологічні підходи та вплив, який вони здійснили не лише на українську, а й на європейську адміністративно-правову науку. Розглядається також взаємодія львівської школи з основними європейськими правничими традиціями, що сприяло формуванню унікальної наукової платформи.

Дослідження окреслює роль науки адміністративного права Львівського університету у ширшому контексті – формування правничої думки Австро-Угорської монархії, розвиток української юридичної науки та правової культури. Аналізується вплив львівської наукової школи на подальший розвиток адміністративного права у міжвоєнний період, підкреслюючи її важливість як з історичної, так і з методологічної точок зору.

У заключній частині статті підсумовуються основні результати проведеного дослідження, а також визначаються перспективи подальших наукових розвідок. Зокрема, автор наголошує на необхідності глибшого вивчення, ретельного аналізу архівних матеріалів і проведення порівняльних досліджень львівської школи в контексті європейської юридичної науки.

Ключові слова: адміністративне право, Львівський університет, Австро-Угорщина, правова наука, юридична освіта.

Gavrylenko O.A. Science of administrative law and its teaching at Lviv University during the Austro-Hungarian Period.

The article provides a detailed study of the process of formation and further development of the science of administrative law at Lviv University during the period of the Austro-Hungarian monarchy. Special attention is given to the analysis of the specifics of administrative-legal science within the complex historical and legal environment of Austro-Hungary, which combined multiculturalism, legal tradition, and imperial governance. It is noted that Lviv University functioned not only as a center of higher education but also as a powerful hub of scholarly thought, playing a decisive role in the development of legal science and the training of legal professionals in Central and Eastern Europe.

The author conducts a comprehensive analysis of the origins of administrative law as an independent academic discipline, revealing the features of the main courses, curricula, and textbooks used at the university. This allows tracing how a coherent and systematic structure for teaching administrative law was formed, meeting the needs of the time and the requirements of the Austro-Hungarian Empire.

Particular attention in the article is paid to leading scholars of Lviv University – Johann Koppel, Tadeusz Pilat, Leon von Bilinski, Jozef Buzek, Oswald Balzer, and other prominent professors who made significant contributions to the development of this branch of law. Their scientific works, methodological approaches, and influence on not only Ukrainian but also European administrative-legal science are analyzed. The interaction of the Lviv school with major European legal traditions is also examined, which contributed to the formation of a unique scientific platform.

The study outlines the role of the science of administrative law at Lviv University in a broader context – the formation of legal thought within the Austro-Hungarian monarchy, the development of Ukrainian legal science and legal culture. The influence of the Lviv scholarly school on the further development of administrative law in the interwar period is analyzed, emphasizing its importance from both historical and methodological perspectives.

In the concluding part of the article, the main results of the research are summarized, and prospects for further scholarly investigations are outlined. In particular, the author stresses the need for deeper study, thorough analysis of archival materials, and comparative research of the Lviv school in the context of European legal science.

Key words: administrative law, Lviv University, Austria-Hungary, legal science, legal education.

Постановка проблеми. Вивчення розвитку науки адміністративного права у Львівському університеті доби Австро-Угорщини є важливим кроком у дослідженні еволюції правничої думки в Центральній-Східній Європі та зокрема на українських землях. Львівський університет, як один із найстаріших вищих навчальних закладів регіону, був ключовим осередком формування правничої науки, підготовки висококваліфікованих правників і державних службовців, а також центром розвитку адміністративно-правової теорії та практики.

Доба Австро-Угорщини ознаменувалася інтенсивним розвитком державного управління та правової системи, що супроводжувалося становленням адміністративного права як окремої навчальної дисципліни й наукової галузі. Львівський університет відіграв роль важливої ланки у процесі рецесії, адаптації та розвитку австрійського адміністративного права в умовах багатонаціональної імперії. Дослідження цієї теми дозволяє простежити, як університетська юридична наука Львова взаємодіяла з австрійською правовою традицією та яким чином адаптувала її до регіональних особливостей.

Окрім того, актуальність теми зумовлена потребою осмислити місце й роль науки адміністративного права Львівського університету в контексті формування національної правової ідентичності та підготовки кадрів для місцевого самоврядування, яке мало особливе значення для розвитку правової державності в Галичині. Сучасні реалії реформування адміністративного права та адміністративної юстиції в Україні також надають дослідженню додаткової цінності, адже досвід історичної науки адміністративного права Львова дає змогу краще зрозуміти витоки й закономірності розвитку цієї галузі.

Стан опрацювання проблеми. Питання розвитку науки адміністративного права у Львівському університеті досліджувалися фрагментарно. Серед таких праць насамперед варто назвати наукові розвідки В.С. Кахничі [2], І.В. Ковбаса та Д.П. Цепенди [5]. Набагато ширше в історіографії представлена історія Львівського університету загалом, його юридичного факультету та окремих кафедр (зокрема, у працях В.М. Бурдіна, В.Т. Нора, І.Й. Бойка [3, 4], В. Качмара [1], В.С. Кахничі [6] та ін.). Праці польських і австрійських дослідників (наприклад, Л. Фінкеля та С. Старжинського [7]) висвітлюють деякі аспекти розвитку університету, проте приділяють зовсім небагато уваги саме адміністративно-правовій науковій університетській традиції. Окремі дослідження присвячені біографіям професорів, їхнім науковим працям і впливу на юридичну освіту. У сучасній українській науці питання розвитку адміністративного права у Львівському університеті порушується в контексті історії права й університетської освіти загалом.

Метою цієї статті є з'ясування особливостей становлення та розвитку науки адміністративного права та особливостей її викладання у Львівському університеті в умовах Австро-Угорської монархії, а також визначення впливу цих процесів на подальший розвиток адміністративно-правової думки в Україні.

Виклад основного матеріалу. Адміністративне право в сучасному його розумінні є відносно молодого галуззю в системі права, якщо порівнювати його з такими фундаментальними галузями, як право цивільне чи кримінальне. Формування адміністративного права пов'язане насамперед з добою Французької революції 1789 року, яка заклала основи багатьох правових інститутів сучасної держави. У Франції особливу роль у становленні цієї галузі відіграло створення Державної ради (Conseil d'État) у 1799 році [8, с. 330]. Спочатку цей орган виконував суто дорадчі функції при уряді, однак із часом його повноваження розширилися. Важливим етапом стало надання Державній

раді у 1873 році судового статусу, що фактично започаткувало адміністративну юстицію. Завдяки рішенням Державної ради адміністративне право почало розвиватися як окрема галузь права, що регулює діяльність виконавчої влади та її взаємовідносини з громадянами й юридичними особами. Поступово адміністративне право перетворилося також на навчальну дисципліну, яка формує базові уявлення про організацію та функціонування органів державної влади, способи захисту прав і законних інтересів приватних осіб у відносинах із публічною владою. Таким чином, незважаючи на свою порівняно «молоду» історію, адміністративне право стало ключовою складовою сучасної правової системи, важливою для забезпечення ефективного управління та захисту прав громадян.

Австро-Угорська імперія у другій половині XIX – на початку XX століття переживала інтенсивний розвиток адміністративного права. Це було зумовлено необхідністю впорядкування численних інституцій та уніфікації управління в багатонаціональній державі. Важливу роль у становленні адміністративного права відіграли адміністративні реформи, зокрема запровадження в 1849 р. Основного закону про адміністративний поділ держави, а також адміністративної юстиції у 1867 р. через створення Вищого адміністративного трибуналу.

Поступово адміністративне право набувало в Австро-Угорщині рис системної галузі, яка охоплювала норми, що регулювали діяльність державних органів, їхню структуру, функції та взаємовідносини з громадянами. Важливу роль у розвитку адміністративного права відігравали кодифікаційні зусилля уряду та розробки провідних науковців, які прагнули забезпечити відповідність норм сучасним суспільним потребам та європейським стандартам.

У такому історико-правовому контексті Львівський університет (нині – Львівський національний університет імені Івана Франка) відіграв важливу роль як провідний центр юридичної науки. Від моменту свого заснування в 1661 р. і особливо після реформ Марії Терезії та Йосифа II у XVIII ст. [9, с. 330] університет стає осередком правничої думки та підготовки висококваліфікованих кадрів.

В добу Австро-Угорщини (з 1867 р.) юридичний факультет Львівського університету активно розвивався. Тут викладали такі видатні вчені, як Г. Бруннер, Й. Зельонацький, Г. Рошковський, Ф. Рульф, З. Цибіховський та багато інших. Серед фахівців-адміністративістів у першу чергу можна назвати Ю. Бузека, Й. Коппеля, Т. Пілята, Є. Міхальського та інших. Вони не лише формували наукову школу адміністративного права, але й здійснювали вплив на його практичне застосування в регіоні Галичини та Буковини. Кафедра адміністративного права Львівського університету ставала важливим центром підготовки правників, які згодом обіймали посади у державних органах Австро-Угорщини.

В другій половині XIX ст. у Австро-Угорщині здійснювалися важливі реформи вищої юридичної освіти, що істотно вплинули на розвиток адміністративного права. Зокрема, навчальні програми юридичних факультетів були переглянуті відповідно до нових вимог державної служби. До навчального плану включалися курси адміністративного права, що охоплювали питання організації адміністрації, адміністративної юстиції, а також прав і обов'язків громадян у взаєминах з державою.

Львівський університет активно впроваджував ці новації. Лекційні курси з адміністративного права не лише відображали австрійські традиції, але й адаптувалися до особливостей Галичини як окремого коронного краю. Це дозволяло студентам засвоювати як загальноімперські принципи, так і специфіку регіонального адміністративного устрою. Завдяки цьому адміністративне право ставало не лише предметом наукового дослідження, а й важливим інструментом практичної діяльності правників та управлінців.

В 1860-х роках у Львівському університеті свою діяльність розгорнув колишній випускник (1842 р.) доктор права Юліан Дунаєвський, який обіймав посаду цісарсько-королівського звичайного публічного професора адміністративного права, гірничого права та політичної економії. До його навчальних курсів належали, зокрема, «Національна економіка» та «Австрійське гірниче право», що свідчило про різнобічність його наукових інтересів та увагу до актуальних проблем економічного і правового розвитку тогочасної Австрійської імперії [1, с. 257]. Сфера його наукових інтересів поширювалася переважно на питання організації адміністративних одиниць – гмін (громад) [10, с. 7]. Вони виникли після революції 1848–1849 років в якості органів політичної організації населення певної місцевості задля виконання тут певного кола публічних справ. Усю їхню діяльність регламентували чинні на той час в Австрії закони. Найдокладніше функціонування гмін було врегульовано законом від 5 березня 1862 року та наступними змінами до нього. Відповідно до цього закону, поряд із крайовими органами автономії та самоврядування – Сеймом та Крайовим віділом – створювалися подібні органи самоврядування на рівні гмін. Гміни діяли на двох рівнях: вищому – на рівні повіту (повітова гміна) та нижчому – на рівні міста чи села (міська або сільська гміна) [11, с. 70]. Адміністративно-правові засади функціонування гмін було висвітлено Ю. Дунаєвським у праці «Нарис організації адміністративної влади для Галичини» [4, с. 72].

У 1860-х роках до Львівського університету було запрошено доктора права Йоганна Коппеля.

Тут він обійняв посаду цісарсько-королівського звичайного публічного професора політичної економії, статистики та австрійського адміністративного законодавства. Його професійна кар'єра вирізнялася значною кількістю наукових і адміністративних посад. До переходу на роботу до Львова він уже встиг попрацювати звичайним професором в університетах Інсбрука, Оломоуца, а також у Ягеллонському університеті (Краків). Навчальні курси Й. Коппеля, серед яких були: «Австрійське адміністративне законодавство», «Адміністративна політика», та інші, вирізнялися широким тематичним спектром та глибоким змістом [1, с. 257]. Такий різноманітний і системний підхід у викладанні відповідав потребам тогочасної підготовки спеціалістів у галузі права та управління.

Таким чином, історико-правовий контекст Австро-Угорщини, особлива роль Львівського університету та освітні реформи створили сприятливе підґрунтя для розвитку науки адміністративного права у Галичині та для підготовки фахівців, здатних ефективно реалізовувати нові управлінські стандарти.

Розвиток науки адміністративного права у Львівському університеті активізувався наприкінці XIX століття, коли адміністративне право поступово набувало самостійного статусу серед юридичних навчальних дисциплін. Спочатку воно викладалося як частина поліцейського права або конституційного права, однак у зв'язку зі зростаючою роллю адміністративного апарату держави і необхідністю його правового регулювання адміністративне право виділилося в окремий навчальний курс.

Важливу роль у становленні цієї науки відіграли університетські реформи, які у другій половині XIX століття значно модернізували структуру навчального процесу. У Львівському університеті адміністративне право почали систематично викладати у 1870-х роках, що відповідало загальноєвропейським тенденціям розвитку цієї галузі знань.

У межах навчального процесу адміністративне право вивчалось як обов'язковий предмет на юридичному факультеті. Курси з адміністративного права охоплювали широке коло питань: організацію адміністрації, повноваження державних органів, адміністративні процедури, адміністративну відповідальність, а також принципи взаємовідносин між імперськими підданими та владою.

Навчальні плани враховували як загальноімперське законодавство Австро-Угорщини, так і специфічні норми, що діяли у коронних краях, зокрема в Галичині. Лекційні курси базувалися на підручниках провідних австрійських правознавців, а також на авторських працях професорів університету. Викладачі Львівського університету прагнули надати студентам не лише теоретичні знання, але й практичні навички застосування адміністративно-правових норм у конкретних випадках.

Серед видатних науковців Львівського університету цього періоду, які зробили вагомий внесок у розвиток адміністративного права, варто назвати Т. Пілята, Л. фон Білінського, Ю. Бузека та інших. Їхні праці присвячувалися як загальним питанням адміністративного й фінансового права, так і їх окремим інститутам. Вони поєднували теоретичні дослідження з практичними рекомендаціями, що мало важливе значення для правозастосування у регіоні.

Із кінця 1860-х років до науково-викладацького складу Львівського університету належав доктор права Леон фон Білінський, який був габілітованим приватним доцентом національної економіки. Джерела подають різні сфери його викладацьких інтересів, де, окрім курсів національної економіки, економічної політики та фінансового законодавства, бачимо й навчальний курс «Австрійське адміністративне законодавство: автономний управлінський організм представлених у Державній Раді королівств і земель, з особливим наголосом на самоуправлінні Галичини» [1, с. 259].

Тадеуш Пілят відігравав вагомий роль у формуванні та розвитку науково-освітнього напрямку адміністративного права у цей період. Із кінця 1860-х років він працював у Львівському університеті як габілітований приват-доцент національної економіки. Згодом він став приват-доцентом національної економіки, науки адміністрації та економічної політики. На початку викладацької діяльності Тадеуш Пілят викладав навчальні курси «Наука адміністрації» та «Спроба аналізу розв'язання соціального питання на господарській ниві в останні два десятиліття від 1848 року». Поступово його науково-педагогічна кар'єра набрала обертів: він обіймав посади звичайного професора статистики, науки адміністрації та австрійського адміністративного права, а також був заступником професора австрійського публічного права [1, с. 259].

Від початку XX століття до складу викладачів Львівського університету долучився доктор права Юзеф Бузек, який розпочав свою діяльність як габілітований приват-доцент статистики. 23 вересня 1903 р. йому було надано дозвіл на викладання науки адміністрації та австрійського адміністративного права, а 26 листопада 1904 р. австрійський імператор призначив його на посаду надзвичайного професора статистики, науки адміністрації та австрійського адміністративного права [4, с. 175]. З 1914/1915 навчального року він – звичайний професор з цих дисциплін [1, с. 259]. На підґрунті прочитаних лекцій в 1912 році Ю. Бузек видав підручник «Австрійське адміністративне право» [4, с. 175]. Окрім того, конспекти його лекцій досі зберігаються у фондах Державного ар-

хіву Львівської області [12]. В середині 1910-х років у Львівському університеті також працював доктор права Єжи Міхальський – приватний доцент із званням звичайного професора науки фінансів і австрійського фінансового права, а також науки адміністрації та австрійського адміністративного права [1, с. 259].

Професори й доценти Львівського університету активно впроваджували нові методики викладання, зокрема семінарські заняття та практичні завдання, які допомагали студентам оволодіти не лише матеріалом, але й навичками правового аналізу та аргументації. Також вони підтримували наукові контакти з університетами інших регіонів імперії, що сприяло збагаченню змісту курсів адміністративного права найновішими на той час теоретичними концепціями та практичним досвідом.

Завдяки діяльності професорів адміністративне право у Львівському університеті отримало міцну наукову базу та стало важливим складником підготовки майбутніх правників і державних службовців. Учені Львівського університету досліджували широке коло питань адміністративного права, що можна поділити на кілька основних напрямів: теоретичні основи адміністративного права – вивчення природи адміністративного права, його місця у системі права, принципів і джерел; організація і структура державної адміністрації – аналіз повноважень і функцій органів виконавчої влади; адміністративні процедури та процеси – дослідження процедур прийняття адміністративних актів, оскарження рішень, адміністративного контролю; адміністративна відповідальність – питання юридичної відповідальності посадових осіб за порушення адміністративного законодавства; проблеми регіонального управління – зокрема, вивчення адміністративних особливостей Галичини як частини Австро-Угорської монархії.

Наукові дослідження та викладання адміністративного права у Львівському університеті не були ізольованими – вони тісно перепліталися з розвитком європейської адміністративно-правової науки. Після того, як у 1904 році кафедру адміністративного права та статистики було реформовано і утворилася окрема кафедра адміністративного права, її очолив Збігнев Паздро, який виховав цілу плеяду визначних вчених-адміністративістів, які пізніше працювали в інших університетах Європи. Серед них були Мар'ян Зіммерман (в майбутньому – професор Познанського університету), Тадеуш Біго (після Другої світової війни – професор Варшавського університету), Віт Клоновецькі (професор Католицького університету в Любліні), Францішек Лонгхампс (професор Вроцлавського університету) та інші [4, с. 175-176]. Цей транскордонний вплив сприяв як підвищенню теоретичного рівня львівської школи адміністративного права, так і розвитку практичних рекомендацій, які враховували специфіку політичного й соціального устрою Австро-Угорщини. Завдяки цьому Львівський університет став одним із провідних центрів правничої освіти у Східній Європі, де адміністративне право розвивалося у руслі сучасних європейських тенденцій.

До розвитку науки адміністративного права доклалися й фахівці в інших сферах, зокрема в історії права. Одним з таких можна вважати Освальда Бальцера. Його наукова діяльність охоплювала історію державного устрою, судочинства, фінансової системи та правових інституцій Польщі. Хоча О. Бальцер не був безпосередньо професором адміністративного права, його дослідження значно вплинули на розвиток цієї галузі, особливо через вивчення історії державних інституцій та дослідження пам'яток адміністративного права.

Життя і науково-педагогічна діяльність О. Бальцера тісно пов'язані з Львовом та Львівським університетом: саме тут він здобув юридичну освіту, в 1885 році захистив габілітаційну дисертацію на тему «Генега Коронного трибуналу», а з 1887 р. понад 40 років очолював в університеті кафедру історії польського права, користуючись заслуженим авторитетом і повагою в середовищі львівської інтелігенції, викладачів і студентів університету. Слухати його лекції приходили студенти з інших вузів та факультетів університету. Його студенти й аспіранти стали широко знаними науковцями, керівниками кафедр у Варшавському, Краківському, Познанському, Вроцлавському університетах [13, с. 3]. У 1891 році він став директором Архіву актів гродських і земських у Львові, що дозволило йому глибоко зануритися в дослідження історичних та правових джерел.

Значну увагу О. Бальцер приділяв вивченню історії державного устрою та адміністративних інституцій. Його праці, такі як «Historia ustroju Austrii w zarysie» (1899) [14], «Z powodu nowego zarysu historii ustroju Polski» (1906) [15], «Państwo polskie w pierwszym siedemdziesięcioleciu XIV i XVI wieku» (1907), аналізували розвиток адміністративних структур та їх вплив на функціонування держави. Ці дослідження сприяли кращому розумінню еволюції адміністративного права та його ролі в державному управлінні.

Отже О. Бальцер зробив внесок у розвиток науки адміністративного права через свої дослідження історії державного устрою та правових інституцій. Його праці заклали основу для подальших досліджень у цій галузі та сприяли формуванню наукової бази для розвитку адміністративного права.

Загалом, наука адміністративного права у Львівському університеті доби Австро-Угорщини відіграла визначальну роль у формуванні правничої думки не лише на теренах Галичини, а й у межах

усієї Австро-Угорської монархії. Як важливий науковий центр, університет став майданчиком для розвитку теоретичних основ адміністративного права, а також для підготовки кваліфікованих фахівців, які надалі впливали на правову практику держави.

Внесок львівських професорів адміністративного права полягав у систематизації правових норм, розробці методології викладання дисципліни, а також у формуванні нових підходів до розуміння державного управління та адміністративної відповідальності. Наукові праці, підручники та лекції професорів Львівського університету мали широкий резонанс і часто використовувалися у навчальних закладах інших країн Австро-Угорщини, сприяючи уніфікації адміністративно-правових знань.

Особливо важливим є внесок Львівського університету у розвиток української юридичної науки та правової культури. Завдяки викладацькій діяльності і науковим дослідженням професорів, українська юридична думка почала формуватися на засадах сучасних європейських правничих традицій, інтегруючи європейський досвід із національними особливостями. Це створило фундамент для подальшого розвитку українського адміністративного права у XX столітті, зокрема у міжвоєнний період. Отже, наука адміністративного права у Львівському університеті доби Австро-Угорщини мала значний і тривалий вплив на розвиток правничої думки, формування української юридичної науки та зміцнення правової культури як у межах монархії, так і у наступні періоди української державності.

Висновки. Проведене дослідження дозволило визначити ключові особливості формування та розвитку науки адміністративного права у Львівському університеті доби Австро-Угорщини. Встановлено, що університет виступав важливим центром юридичної освіти та наукової думки, де адміністративне право було сформоване як самостійна навчальна дисципліна з власною методологією, навчальними планами та авторитетними професорами. Наукові здобутки львівської школи адміністративного права не лише відображали загальноєвропейські тенденції, а й сприяли розвитку правничої думки в межах Австро-Угорської монархії.

Значний внесок Львівського університету полягає також у формуванні української юридичної науки та правової культури, що заклало підвалини для подальшого розвитку адміністративного права в Україні, особливо у міжвоєнний період. Вивчення діяльності провідних науковців університету демонструє важливість інтеграції європейського досвіду з національними особливостями, що зробило львівську школу адміністративного права унікальним явищем у контексті правничої історії Центрально-Східної Європи.

Перспективи подальших досліджень полягають у глибшому аналізі конкретних педагогічних методів викладання адміністративного права у Львівському університеті, детальному вивченні архівних матеріалів, а також у порівняльному дослідженні впливу львівської школи на розвиток адміністративного права в інших регіонах Австро-Угорщини та у міжвоєнній Україні. Окрему увагу варто приділити дослідженню взаємозв'язків між науковою думкою львівських професорів та європейськими правничими традиціями, що дасть змогу краще зрозуміти процеси формування адміністративної науки в Центрально-Східній Європі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Качмар В. Львівський університет у 1784–1918 роках: організаційні, освітньонаукові та національні трансформації: монографія/ Володимир Качмар. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2021. 531 с.
2. Кахнич В. Основи розвитку адміністративного права у Львівському університеті. *Вроцлавсько-Львівський юридичний збірник*. 2022. Вип. 13. С. 53–63.
3. Бойко І. Історико-правова школа Львівського університету імені Івана Франка – одна з найдавніших наукових шкіл в Україні (235-річчя від часу заснування). *Вісник Львівського університету*. Серія юридична. 2019. Вип. 69. С. 23–34.
4. Юридичний факультет Львівського національного університету імені Івана Франка (1661–2016): монографія / за заг. ред. В.М. Бурдіна, В.Т. Нора, І.Й. Бойка. – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2016. – 288 с.
5. Ковбас І.В., Цепенда Д.П. Ідеологічні константи розвитку адміністративно-правової науки у Львівському національному університеті ім. Івана Франка. *Академічні візії*. 2025. Вип. 43. С. 1–9.
6. Кахнич В. С. Вплив римського права на діяльність юридичного факультету Львівського університету з 1661 до 1918 рр. *Часопис Київського університету права*. 2019. № 3. С. 30–34.
7. Finkel L., Starzyński S. *Historia Uniwersytetu Lwowskiego*. Cz. 1-2. Lwów Nakł. Senatu Akademickiego c. k. Uniwersytetu Lwowskiego. 1894. S. XVI, 351, [1], 442, [1]. URL: <https://polona.pl/preview/94130695-c698-40bc-87cf-adf79293b7a5>.

8. Çağlayan R. Ülkemizde idare hukuku dersinin kısa tarihçesi ve idare hukuku ders kitaplarının ilk örnekleri. *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*. 2021. № 25(3), P. 329–379. P. 330. URL: <https://doi.org/10.34246/ahbvuhfd.979172>.
9. Лоза Ю.І. Україна, держава: формування території та історія адміністративно-територіального устрою. *Енциклопедія історії України: Україна-Українці*. Кн. 1 / Редкол.: В.А. Смолій (голова) та ін. НАН України. Інститут історії України. Київ: Наукова думка, 2018. 608 с.
10. Kumaniecki K. W. Ustrój władz samorządowych na ziemiach Polski w zarysie. Warszawa; Kraków: J. Czerniecki, 1921. 80 s.
11. Моряк-Протопопова Х. Становлення у Галичині органів місцевої влади і самоврядування у 1772–1918 роках. *Вісник Львівського університету. Серія юридична*. 2017. Вип. 64. С. 64–78.
12. ДАЛО, ф. 26, оп. 11, спр. 213 (Конспект лекцій Й. Бузека та інших з австрійського адміністративного права).
13. Тищик Б.Й. Освальд Бальцер – видатний історик права Львівського університету (до 150-річчя від дня народження і 75-річчя смерті). *Вісник Львівського університету. Серія юридична*. 2009. Вип. 48. С. 3–12.
14. Balzer O. Historia ustroju Austrii w zarysie. Lwów: K.S. Jakubowski, 1899. URL: <https://polona2.pl/item/historya-ustroju-austrii-w-zarysie,MTQ3MjY3ODI/8/#info:metadata>.
15. Бальцер О.К истории общественно-государственного строя Польши / пер. с польского. СПб.: Изд. А.С. Суворина, 1908. 252 с. URL: [http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_ir/cgiirbis_64.exe?C21COM=S&I21DBN=ELIB&P21DBN=ELIB&S21FMT=fullwebr&S21ALL=\(%3C.%3EK%3D%D0%9E%D0%91%D0%A9%D0%98%D0%95%3C.%3E\)&Z21ID=&S21SRW=AVHEAD&S21SRD=&S21STN=1&S21REF=10&S21CNR=20](http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_ir/cgiirbis_64.exe?C21COM=S&I21DBN=ELIB&P21DBN=ELIB&S21FMT=fullwebr&S21ALL=(%3C.%3EK%3D%D0%9E%D0%91%D0%A9%D0%98%D0%95%3C.%3E)&Z21ID=&S21SRW=AVHEAD&S21SRD=&S21STN=1&S21REF=10&S21CNR=20).